

สรุปเรื่องไกรสิทธิ์

วรรณกรรมเป็นมรดกที่สำคัญทางวัฒนธรรม เป็นเครื่องแสดงถึงความเจริญงอกงามของสังคม หรือชาติบ้านเมืองในยุคสมัยนั้นๆ วรรณกรรมท้องถิ่นภาคใต้เป็นวรรณกรรมที่เขียนขึ้นตามสำเนียงภาษาถิ่นใต้ที่ใช้กันอยู่ในยุคสมัยที่เกิดวรรณกรรมเรื่องนั้นๆ เป็นสำคัญ การเขียนจะมุ่งการอ่านออกเสียงเป็นสำคัญ ฉะนั้นการสะกดการันต์จึงแตกต่างกันไปจากอักษรวิธีของภาคกลาง แม้จะใช้อักษรแบบเดียวกันก็ตาม

"ไกรสิทธิ์" เป็นวรรณกรรมท้องถิ่นภาคใต้ที่น่าสนใจเรื่องหนึ่ง เพราะมีลักษณะเด่นที่น่าสนใจกว่าสรุปได้ดังนี้

1. เป็นวรรณกรรมท้องถิ่นประเภทนิทานจักรวาลต่างๆ ที่แพร่หลายมากในจังหวัดชุมพร และยังแพร่หลายในบริเวณจังหวัดใกล้เคียงด้วย

2. ที่มาของเรื่อง เป็นวรรณกรรมที่เขียนโดยกวีในท้องถิ่นภาคใต้ ลักษณะของเรื่องเข้าใจว่า เกิดจากจินตนาการของกวีเอง โดยอาศัยประสบการณ์จากสภาพท้องถิ่น ประกอบกับความรู้ทางค่านวรดนตรี เป็นวรรณกรรมหลายลักษณะที่มีการคัดลอกต่อกันมา มีการทอเติมหรือตัดแปลงถ้อยคำหรือข้อความข้างในรายละเอียดปลีกย่อยของเรื่อง แต่โครงเรื่องและส่วนสำคัญต่างๆยังคงเดิม แม้จะเป็นวรรณกรรมหลายลักษณะที่มีชนาควา แต่ก็มิใช่ห่างจากกันไกลอย่างแพร่หลาย แม้ในหมู่คนที่อ่านหนังสือไม่ออก ทั้งนี้เพราะนิยมฟังผู้อื่น "สวด" อยู่บ่อยๆจนสามารถจำข้อความได้จนขึ้นใจ

3. จุดมุ่งหมายในการแต่ง แต่งขึ้นเพื่อใช้สวดคู่กันฟัง เพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลินในงานมงคลฤกษ์ นิยมสวดกันในตอนกลางคืนตั้งแต่ก่อนหัวค่ำในวันสุกคิยของงาน เพื่อให้แม่ครัวและผู้ที่มาช่วยงานตอนกลางคืนฟังไปทำงานไป จะได้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลินมีความเห็นอกเห็นใจและไม่ง่วงนอน นอกจากนี้ยังมีผู้อื่นมาร่วมฟังด้วยอย่างสนุกสนานเพลิดเพลินเป็นงานมงคล

4. สมัยที่แต่ง สันนิษฐานว่าแต่งมานานเกินกว่า 100 ปีแล้ว แต่ไม่เกินสมัย พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย สำหรับฉบับที่นำมาวิเคราะห์นี้ ตามหลักฐานบอก ว่าผู้คัดลอกชื่อ "พระเวียง" (พระเจริญ) ก็คัดลอกเสร็จเมื่อวันที่พฤหัสบดี แรม 9 ค่ำ เดือน 12 ปีมะเส็ง พ.ศ.2460 จุดมุ่งหมายในการบันทึก เพื่อใช้สวดคู่กันฟัง และเป็นการฝึกหัด เขียนหนังสือด้วย

5. ลักษณะคำประพันธ์ ใช้คำประพันธ์แบบเดียวกับวรรณกรรมภาคใต้ทั่วไป คือ กาพย์ยานี กาพย์ฉมัง และกาพย์สุรางคนางค์ (หรือร่าย) คำประพันธ์ที่ไพเราะที่สุดคือ กาพย์สุรางคนางค์ ลักษณะของคำประพันธ์ แม้จะมีบางตอนไม่ถูกต้องตามแบบฉันทลักษณ์นัก แต่ถ้ามพิจารณาตามแบบของวรรณกรรมประเภทจักรวาลวงศ์ที่มุ่งเนื้อหา และความเข้าใจเป็น สำคัญ ก็นับว่าเป็นวรรณกรรมท้องถิ่นที่มีความเป็นเลิศเรื่องหนึ่ง อีกทั้งเนื้อหาของเรื่องก็ มีความยาวมาก (5 บุค) เนื้อหาก็น่าสนใจชวนชวนศึกษาค้นคว้าเรื่อง

6. พิจารณาเรื่องไกรสิทธิ์ ในลักษณะของวรรณกรรมท้องถิ่นภาคใต้ประเภทนิทาน ประโลมโลก

- 6.1 ให้ความสนุกสนานเพลิดเพลินตามลักษณะของนิทานประโลมโลกประเภท จักรวาลวงศ์
- 6.2 ให้ความรู้ทางด้านลักษณะอักษร ที่ปรากฏในท้องถิ่นภาคใต้
- 6.3 ให้ความรู้ทางด้านอักษรวิธีที่เป็นลักษณะเฉพาะของการบันทึกวรรณกรรม ภาคใต้ เช่น วิธีการบันทึก การเขียนฉีก (ขรรณฉีก) คำพิเศษ เป็นต้น
- 6.4 ให้ความรู้เกี่ยวกับภาษาถิ่นที่ปรากฏใช้ในเรื่องไกรสิทธิ์
- 6.5 ให้ความรู้เกี่ยวกับสุภาษิต คำพังเพย และอุปมาอุปไมย ที่เหมือนและ แตกต่างจากภาคกลาง
- 6.6 ให้ความรู้ทางด้านขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อ และค่านิยมใน สังคมทั้งที่เหมือนและแตกต่างไปจากภาคกลาง

6.7 ให้ความรู้ทางด้านสภาพภูมิศาสตร์ ชีวิตความเป็นอยู่ของคนในสังคมภาคใต้ในยุคนั้นๆ

6.8 ให้ความรู้ทางด้านลักษณะคำประพันธ์ของวรรณกรรมท้องถิ่นภาคใต้ที่ปรากฏในเรื่องไกรสิทธิ์

6.9 สรุปได้ว่าเรื่องไกรสิทธิ์เป็นวรรณกรรมท้องถิ่นที่มีเอกลักษณ์เป็นของตนเอง มีภูมิหลังอันสำคัญคือภาษาและวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยเฉพาะท้องถิ่นจังหวัดชุมพรซึ่งคนส่วนใหญ่มักจะมองข้ามไปในแง่ของวรรณกรรม ทำให้เกิดความภูมิใจและเกิดแรงบันดาลใจที่จะศึกษาค้นคว้าต่อไป

เนื่องจากวรรณกรรมท้องถิ่นภาคใต้ ที่ปรากฏอยู่ในหนังสือชุดกละเลยมานาน ประกอบกับความไม่คงทนของวัสดุที่ไผ่ขี้เหล็ก ทำให้เอกสารสำคัญๆ ทางวรรณกรรมถูกทำลายสูญหายไปอย่างน่าเสียดาย ที่เหลืออยู่ส่วนมากจะอยู่ในสภาพที่ไม่ดีจะสมบูรณ์นัก ทำให้เป็นอุปสรรคแก่การศึกษาค้นคว้าอย่างมาก อย่างไรก็ตามวรรณกรรมท้องถิ่นภาคใต้ก็ยังมีข้อมูลที่ชวนให้ศึกษาวิเคราะห์อีกมาก ทั้งที่ปริวรรตแล้วและยังไม่ได้ปริวรรต ปัจจุบันมีศูนย์วัฒนธรรมภาคใต้ทุกจังหวัดในภาคใต้ และมีแหล่งทุนอุดหนุนที่เชี่ยวชาญทางด้านภาษาถิ่นใต้ที่พร้อมจะให้คำแนะนำเพื่อเป็นวิทยาทานช่วยหลายท่าน นับเป็นสิ่งที่น่าสนใจอย่างยิ่ง